

שיחת השבוע

טהרנות שעולה על גדותיה

טוב שיש מלחמה בשחיתות וחתירה לטוהר מידות. אך האם לא נוצרת אווירת רדיפה, שתרחיק אנשים טובים וראויים מהחיים הציבוריים?

הרמטכ"ל היוצא אשכנזי עולה לתורה והרמטכ"ל הנכנס גנץ בפתיחת ההיכל, במהלך ביקור משותף בבית-חב"ד בבל-הרבור שבפלורידה, ארה"ב (צילום: col)

התנהלות הציבורית בשנים האחרונות מעוררת תחושות מעורבות. מצד אחד, טוב שיש מלחמה בשחיתות וחתירה לטוהר מידות. אנשי ציבור, המנהלים את ענייני הציבור ומנהלים כספי ציבור, צריכים להיות נקיי כפיים, ומחובתם לפעול ביושר ובהגינות. מצד שני, האם לא נוצרת אווירת רדיפה, שתרחיק אנשים טובים וראויים מהחיים הציבוריים?

איש איננו מושלם, ו"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחסא". כל אדם שוגה ומועד, ובמיוחד איש-ציבור שנדרש לעשרות החלטות בכל יום ויום. אם נדרוש אפס תקלות מכל מועמד לתפקיד ציבורי - אולי נצליח למצוא מישהו שלא עשה מאומה בימי חייו. אדם כזה גם לא כשל...

חיסרון שהוא יתרון

חז"ל אומרים משפט שנשמע תמוה: "אין מעמידים פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו". כלומר, עלינו לחפש מראש אנשי-ציבור שאינם מושלמים, אנשים שיש מאחוריהם 'קופה של שרצים'.

חז"ל גם מנמקים את דבריהם: "שאם תזוח דעתו עליו, אומרים לו: חזור לאחוריק". נמצא שדווקא החסרונות של האיש והכתמים שיש בעברו מעניקים לציבור אפשרות לסלקו מתפקידו אם לא ימלא אותו כראוי. במובן זה אנשים מושלמים מהווים בעיה, כי אין דרך להדיחם מתפקידם.

ברור שאין כוונת חז"ל כי יש לחפש דווקא אנשים מושחתים לתפקידים ציבוריים. אנשים כאלה בהחלט אינם צריכים לנהל את ענייני הציבור. אבל אנשים טובים וראויים שכשלו בעבר אינם צריכים להיפסל, ולהפך, דווקא הכתמים בעברם ימנעו מהם להתנשא על הציבור.

יש חדש

גויים בעדנו

חבל שלא ניתן הד ראוי לדברי מר מייק האקבי, מושל ארקנסו לשעבר וכיום המועמד הרפובליקני המוביל לנשיאות ארה"ב, שבא לטקס הנחת אבן-הפינה לשכונה חדשה בבית אורות בירושלים. "בלתי נתפש שמתקיים דיון בשאלה אם מותר לישראלים לחיות בישראל. באתי לכאן כי אני רוצה להצטרף למאמץ הזה, ולמאמץ שישראל תוסיף להיות הבית של העם היהודי", אמר האקבי. אליו נלווה מר ג'ון ווייט, אחד האישים הבולטים בהוליווד, שגם פגש קבוצות פצועי צה"ל ביוזמת מטה צעירי חב"ד למען נפגעי הטרור. ווייט אמר: "נפגשתי עם קרבנות הטרור. זה סוג חדש של שואה. הקיצוניים הפלסטינים מעוניינים לרצוח כל ילד, תינוק ואישה יהודים בישראל".

מחאה במערה

המתפללים היהודים במערת-המכפלה מוחים על ההזנחה של המקום מצד הרשויות. בשבוע שעבר ערכו תפילה בחוץ, תחת גשם שוטף, כדי לעורר את דעת הקהל לפעול לשיפור התחזוקה של המקום הקדוש. הוגשה גם שאלתה בכנסת לשר-הביטחון על הזנחת קברי אבות האומה.

מלכהלי על הבעש"ט

הפקה חדשה לילדים בסדרת ההפקות של מלכהלי, והפעם סדרה חדשה: בדרכי רבותינו. הפרק הראשון מוקדש לבעל-שם טוב. באומר ובשירה מובאת הרוח המיוחדת שהביא הבעש"ט לעולם, עם גילוי תורת החסידות. התכנית מיועדת לילדים בני 10-2 ולאימהות. טל' 1-700-704120 או באתר www.judaica-il.com

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
5:07	5:41	5:53	5:15
6:08	6:43	6:47	6:12

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 973-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

מחדלים בלי השבון

לפני כמה שבועות קראנו בתורה על עצתו של יתרו למשה רבנו כי ימנה לשופטים "אנשי חיל, יראי אלוקים, אנשי אמת, שונאי בצע". בפועל, משה רבנו מצא רק 'אנשי חיל', אבל את שאר התכונות לא מצא (הבדיחה העממית אומרת ש'שונאי בצע' אי-אפשר למצוא אפילו תמורת כסף...). כי המציאות היא שאין בעולמנו שלמות.

מטרידה מאוד העובדה שטהרנות-היתר מופנית לכיוונים מסויימים מאוד. ראו את הלהט שבו דרשו הסקת מסקנות אישיות בשל השרפה בכרמל. לא ראינו להט כזה אחרי התוצאות המרות של הסכמי אוסלו. כאלפיים יהודים שילמו בחייהם על ההרפתקה האומללה הזאת, ואיש לא נדרש לתת דין וחשבון.

גם לא שמענו תביעה להסקת מסקנות בעקבות מחדל ה'התנתקות'. כעשרת-אלפים בני-אדם עדיין זרוקים במגורים ארעיים. חייהם של כל תושבי הנגב המערבי נפכו לסיוט. החמאס שעלה לאחר יציאת צה"ל מצטייד בטיילים ארוכי-טווח שמאיימים על גוש דן. מישהו התפטר בעקבות תמיכתו במהלך הזה!?

אז אולי גם התביעה לניקיון כפיים נגועה בחוסר ניקיון כפיים?

משה מחבר את נשמות ישראל

צריכים להרגיש את עצמם כתותים, ועלידי תחושת שיברון הלב מגיעים אל המאור עצמו.

מתוך השיברון

תחושה זו קיימת ביתר שאת בתקופת הגלות. הצרות והרדיפות שבתקופה זו מביאות לידי שיברון לב אצל כל יהודי, ודווקא הכתית' הזה הופך אותו לכלי לאור הגדול. וגם בתקופה שאין בה רדיפות, הרי עצם העובדה שעדיין שרויים בגלות והאמת האלוקית אינה מאירה בעולם גורמת ליהודי להיות שבור ורצוף, ועלידי כך הוא בא אל ה'מאור'.

זה הכוח המיוחד של משה רבנו וממשיכיו שבכל דור ודור, שהם מחזקים את האמונה של יהודים, ומביאים לידי גילוי את הקשר העמוק והעצמותי של כל יהודי עם הקב"ה. וזה נותן את הכוח שבקרב ממש נזכה לקחת את השמן כפשוטו, להדלקת המנורה בבית-המקדש השלישי, בגאולה האמיתית והשלמה עלידי משיח'צדקנו.

(ספר המאמרים מלוקט החדש כרך ג, עמ' לד)

ישראל את האמונה בה', שהיא תהיה אמונה פנימית וחזקה.

האמונה קיימת בנפשו של כל יהודי מעצם היותו בן אברהם יצחק ויעקב, אולם האמונה יכולה להיות מופשטת ומנותקת מחיי המעשה. בתוך ליבו האדם מאמין בה', אך אין הוא מרגיש סתירה לנהוג בחיי היום-יום כפי העולה על רוחו. בגמרא מודגם מצב זה בדמות גנב המתפלל אל ה' שסייע לו בגנבתו. לכן יש צורך להחזיר את האמונה לתוך כל רובדי הנפש.

תוספת אור במשה

פעולתו של משה בהחדרת האמונה בעם-ישראל נרמזת במילים "ואתה תצווה", אך בהמשך לכך נאמר: "ויקחו אליך". המשמעות הרוחנית של הדברים היא, שבני-ישראל מביאים את האור אל משה. כלומר, עלידי פעולתו של משה בהחדרת האמונה לנפשות העם, משה רבנו עצמו מתעלה ומקבל תוספת אור.

אולם כדי שיופק השמן שממנו בא האור יש צורך שיהיה "כתית למאור". כלומר, בני-ישראל

בדרך-כלל, כשהקב"ה מורה למשה רבנו למסור את הוראותיו אל בני-ישראל, הלשון הוא "צו את בני-ישראל". אולם בתחילת פרשתנו נאמר: "ואתה תצווה". גם תוכן הציווי דורש הסבר. מדובר כאן על הדלקת המנורה, פעולה שנעשית עלידי אהרון. אולם הקב"ה אומר למשה: "ויקחו אליך שמן זית זך". מדוע צריך להביא את השמן אל משה?!

הנביא ממשיך את עם-ישראל למנורה. הדלקת המנורה מסמלת אפוא את הצתת אור הנשמה בעם-ישראל. פעולת ההדלקה נעשית עלידי אהרון, אך הבסיס להדלקת אור הנשמה נעשה עלידי משה רבנו. זו משמעות הציווי: "ואתה תצווה". המילה 'תצווה' יש בה גם משמעות של 'צוותא', חיבור. "אתה תצווה" משמעותו: אתה תחבר ותקשר את כל היהודים עם הקב"ה.

רועה האמונה

אכן, זה תפקידו של משה רבנו. הזוהר מכנה את משה 'רעיא מהימנא', ויש בזה שני פירושים: פירוש אחד, שהוא רועה נאמן; ופירוש שני, שהוא רועה האמונה. כלומר, הוא מחזיר בעם-

אמרת השבוע

כיצד מתפללים

רבי חיים סולובייצ'יק, רבה של בריסק, נזדמן פעם אחת למקום שבו התפללו הנוכחים בצעקות רמות ובנענועי גוף עזים. הדבר לא מצא חן בעיניו, כי הרגיש שאלה צעקות מלאכותיות ותנועות גוף מוגזמות.

לאחר התפילה אמר להם: "התורה ציוותה שהכהן הגדול ילבש מעיל שיש בשוליו פעמונים, כדי שישמע קולו בבואו אל המקדש. ולכאורה, אם סדר התפילה הראוי הוא להתפלל בצעקות ובנענועי גוף עזים, לשם מה הצורך בפעמונים, הלוא ממילא ישמעו את קולו של הכהן הגדול?"

"אלא מכאן למדנו שהתפילה האמיתית היא בלחש ובכוונה פנימית, ולכן היה צורך בפעמונים כדי שבכל-זאת ישמעו את הכהן הגדול".

פתגם חסידי

אני מקשר את עצמי עם כלל-ישראל: עם הגדולים ממני - כדי שירוממו אותי, ועם הקטנים ממני, שיתעלו עלידי" (רבי יחיאל-מיכל מזלוטשוב)

כתית למאור | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

כתית עצמית

"ויקחו אליך שמן זית זך, כתית למאור" (שמות כז,כ). אדם צריך לכתוש ולכתת את התאוה והמידות הרעות שבו, כדי שיגיע למאור ולזכות לקבל הארה מן השמים.

(רבי משה מקוברין)

יגיעה רבה

עלידי הכתית מגיעים 'למאור', אך כדי שהאדם אכן יהיה 'כתית' - הוא זקוק ליגיעה רבה ועצומה עם הרבה תהילים בדמעות.

(אדמו"ר הזקן)

התגברות בגלות

עלידי ה'כתית' מגיעים לבחינת ה'מאור', שהוא מקור האור. בזמן הגלות, כאשר כל אחד ואחד מישראל נשבר ונדכה, ובכל-זאת הוא מתגבר על כל הקשיים ועוסק בתורה ובמצוותיה - עלידי זה מתגלה המאור של "נר ה' נשמת אדם", ושם ה' שבנשמה מאיר ביהודי בגלוי.

(ספר המאמרים תשי"א)

להאיר בחוץ

"להעלות נר תמיד... מחוץ לפרוכת" (שמות כז,כא). אור ה' צריך להאיר לא רק בפנים, באוהל מועד, בבית-הכנסת ובבית-המדרש; לא

רק בשעת התפילה והלימוד; אלא גם "מחוץ לפרוכת" - גם בחוץ, בעיסוקי היום-יום.

(ילקוט אליעזר)

ענוה חיובית

הציווי "כתית למאור" נאמר רק על השמן למאור ולא על השמן שבו הכינו את המנחות. ובלשון רש"י: "כתית למאור ולא כתית למנחות". יש לפרש זאת: מותר להעיר לאדם אם הכוונה היא להאיר לו את הדרך, אבל לא "למנחות" - אסור לעשות זאת מתוך כוונה להביאו לידי נחיתות.

(רבי מנחם-מנדל מוורקה)

התבטלות גמורה

עלידי 'כתית' אפשר להגיע לבחינת 'מאור'. כדי שאור התורה, שהוא האלוקות שבה, יאיר באדם, אל לו להסתפק בלימוד נעלה בלבד, אלא עליו להיות בהתבטלות גמורה ולשעבד את שכלו לגמרי אל שכל התורה.

(ספר המאמרים קונטרסים)

נפשי כעפר

זהו שאנו אומרים בתפילת שמונה-עשרה: "ונפשי כעפר לכול תהיה, פתח ליבי בתורתך" - עלידי ההתבטלות של "ונפשי כעפר לכול תהיה" מגיעים לידי "פתח ליבי בתורתך".

(הרבי מליובאוויטש)

צדיקים במיתתם

מחזה לא־שגרתִי נראה לפני כשלושה שבועות באולם בית־הספר המקומי בעיירה בְּרִז'אן שבאוקראינה. קבוצת יהודים התארכה בבית־הספר הלא־יהודי, ונתקבלה בחמימות אצל המנהל. הם העניקו לו תחריט של ירושלים לאות הוקרה, והוא נשא דברים בהתרגשות.

מאחורי האירוע המרגש מסתתר סיפור מופלא, הקשור בקברו של הגאון רבי שלום־מרדכי שברדון, הנודע בכינויו 'המהרש"ם מברִז'אן', שנסתלק לפני מאה שנה, בט"ז בשבט תרע"א. מספר הרב חנוך הכהן שברדון, מנכדי המהרש"ם:

בשנת תש"ן, לאחר פתיחת שערֵי ברית־המועצות, התחלתי להתעניין על דבר מקום קבורתם של סבי הגדול וזוגתו שנטמנה לידו. התברר שבית־הקברות בברִז'אן נחרב כליל, ולא נותר זכר מהמצבות.

עברו שנים. בשנת תש"ס פגשתי את העסקן הרב אלימלך שוחט, שעסק באיתור קבריהם וציוניהם של אבות החסידות. ביקשתי ממנו לעזור לנו באיתור קברו של זקננו, והוא הבטיח לפעול בענייני.

באותו זמן עסק גם הרב אלחנן הלפרין, רבה של קהילת גולדרס־גרין בלונדון, בחיפוש אחרי קברי אבותיו בברִז'אן. בראותו את העזובה במקום החליט לגדר את בית־העלמין, לבל יחללוהו התושבים המקומיים.

על־פי תצלום אוויר שהשיג הרב שוחט התברר שחלק מבית־העלמין המקורי נהפך למגרש משחקים של בית־ספר סמוך. הרב שוחט החליט לנסות להחזיר את החלק ההוא לתחום בית־העלמין. הוא ידע כי עליו להיערך למערכה משפטית ארוכה אל מול העירייה ובית־הספר, שהצלחתה נתונה בספק.

הוא בא למקום, לבדוק את השטח על־פי התרשימים שבידו, והשתדל להסתיר את זהותו, כדי שלא למשוך תשומת־לב. לפתע הגיח מולו נער ושאל: "אתה יהודי? אתה מחפש את המשכו של בית־הקברות?"

הרב שוחט נדהם. הנער החל לספר כי רק לפני כמה שנים סיפחה העירייה את השטח הזה למגרש המשחקים של בית־הספר. "מאז פקדו את בית־הספר צרות רבות", סיפר הנער. "תלמידים רבים חלו במחלות קשות, ואף אירעו שני מקרים של ילדים שפשוט לא קמו בבוקר. האנשים

אומרים כי שורה קללה על בית־הספר הזה".

הנער הפנה את הרב שוחט אל מנהל בית־הספר, והבטיח לו כי המנהל יספר לו על כך ביתר פירוט. הרב שוחט עשה כדבריו, ואכן, המנהל קיבל את פניו בחמימות, אישר את הדברים ואף הוסיף בתיאור המקרים

המשונים. הוא אמר כי בהנהלת בית־הספר מאמינים שהדבר קשור בעובדה שהחצר שימשה בית־קברות.

המנהל הוסיף כי פנה כמה וכמה פעמים אל העירייה בבקשה לקבל שטח חלופי בצידו השני של המגרש, אולם זו מסרבת. "אם תתבע את

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

משה ואהרון יקומו

כאשר הוקם המשכן נצטווה משה רבנו להלביש את בגדי הכהונה לאהרון ולבניו. הגמרא (יומא הב) דנה בשאלה כיצד נעשתה הלבושת הבגדים, והיא אומרת שגם לעתיד לבוא יבואו משה ואהרון וינחו אותנו כיצד לעשות זאת: "בואו אהרן ובניו ומשה עמהם". מכאן אנו למדים שעוד קודם תקופת תחיית המתים יקומו לתחייה משה ואהרון, כדי להנחות את עם־ישראל על סדרי עבודת בית־המקדש השלישי.

דברים אלה של חז"ל פותרים הרבה שאלות, כפי שהרבי מליובאוויטש אומר באחת משיחותיו (התנועדות תשמ"ז כרך ג עמ' 488): "תיכף ומיד כשיִגֵד ויתגלה בית־המקדש, שבוֹבִים יחול החיוב של הקרבת הקרבנות, הדלקת המנורה וכיוצא בזה, יהיו משה ואהרון עמהם, והם יורו כיצד צריכים לעשות את כל פרטי הדברים".

בגדי כהונה מניין

זו גם התשובה לשאלה מניין יימצאו בגדי כהונה לעבודת הכהנים מיד עם בניין בית־המקדש: "ועל־פי זה מתורצת גם השאלה מניין יהיו להם בגדי כהונה [שהרי העבודה בבית־המקדש צריכה להיות בבגדי כהונה דווקא, ומכיוון שהעבודה אינה יכולה להיעשות בכוהן אחד, יש צורך בבגדי כהונה לכל הכוהנים שיעסקו בעבודה] - כי מכיוון שתחיית המתים היא באופן שעומדים בלבושיהם (כתובות קיא,ב), יקומו אהרון ובניו עם בגדי הכהונה שלהם.

"וגם בנוגע לאהרון, שאף שנאמר 'ויפשט משה את אהרון את בגדיו (בגדי כהונה גדולה) וילבש אותם את אלעזר בנו', הרי מובן וגם פשוט שלא ייתכן שאהרון יקום ללא לבושים חסוי־שולם, אלא ודאי יהיו לו לבושים, ולא סתם לבושים, כי־אם לבושים הראויים לו - בגדי כהונה, 'לכבוד ולתפארת'.

"ידועה השקלא־וטריא שהיתה בזמנו של ר' יחיאל מפריז - כשרצה לעלות לארץ־ישראל עם קבוצה מגדולי ישראל - אם יכולים וצריכים להקריב קרבן פסח, שהרי קרבן פסח מקריבים אף־על־פי שאין בית, וגם בטומאה, ולא־ידך הרי צריכים בגדי כהונה, כולל גם התכלת שנעשית מדם החילזון כו', ואס־כן, איך יוכלו להקריב קרבן פסח?

"ובכן, במה דברים אמורים - בנוגע לעלייה של ר' יחיאל מפריז בזמן הגלות וכו', מה־שאי־כן כשמדובר אודות הגאולה העתידה, כשייבנה בית־המקדש במהרה בימינו, אפילו בשבת ואפילו בלילה כו' - הרי מכיוון שמשה ואהרון ובניו עמהם, יקומו הם, אהרון ובניו, עם בגדי הכהונה שלהם, שישנם כבר מן המוכן, כשם שבית־המקדש עומד מוכן כו'".

מוכנים לעבודה

אך כיצד יוכלו לעבוד מיד בבית־המקדש בשעה שכולנו טמאי מתים? על־פי הדברים הללו של הגמרא מיושבת גם השאלה הזאת, כפי שהרבי אומר שם: "ועל־פי זה יש לתרץ גם השאלה מהעניין דהרתת פרה אדומה - מכיוון שמשה ואהרון ובניו לא יצטרכו להיטוה, כי אף שבנבואת הגאולה נאמר 'וזרקתי עליכם מים טהורים גו', הרי לא מצינו בשום מקום שכאשר יקומו משה ואהרון (ועל־דרך־זה אברהם אבינו ושאר הצדיקים) יצטרכו להיטוה באפר הפרה. ואדרבה, מפשטות הסוגיא בנוגע ללבושת בגדי כהונה לעתיד לבוא משמע, שכל העניינים, בניין בית־המקדש ולבושת בגדי כהונה כו' ותחיית המתים, יהיו בבִת־אחת (ולא באופן שיצטרכו להמתין להזאה בשלישי ובשביעי)".

מכאן אנו למדים שיש אפשרות ממשית שבית־המקדש השלישי ייבנה כהרף־עין, ומיד תתחדש הקרבת הקרבנות והדלקת המנורה וכו' וכו' - שכן העבודות האלה ייעשו על־ידי "אהרון ובניו", שיקומו לתחייה ויעמדו מוכנים לחדש את עבודת המקדש, על־פי הנחיותיו של משה רבנו, שיבוא אף הוא עמהם.

העירייה למשפט, אבוא להעיד לטובתכם", הבטיח.

מצויד במידע החשוב הזה הגיש הרב שוחט תביעה משפטית על שימוש באדמת בית־הקברות שלא כחוק. ואכן, גם המנהל התייצב להעיד, ועדותו סייעה רבות לקבלת התביעה. בית־הדין קבע כי הקרקע תוחזר לבית־הקברות, וכי בית־הספר יקבל קרקע חלופית.

הבעיה העיקרית כעת הייתה לאתר את קבר המהרש"ם במגרש שרובו מכוסה אספלט. אך גם הפעם נוכחנו לראות את יד ההשגחה. בשיחה עם הרב הלפרין מלונדון הזכיר לנו את צוואתו של המהרש"ם, המודפסת בהקדמת ספרו 'תכלת מרדכי', ובה ציין את מקומו המדוייק של קברו, כשנה לפני פטירתו.

הלכנו לעיין בספר ונדהמנו לראות דברים מפורשים: "...אבן מצבה כפי האבן של זוגתי יענטע ע"ה, והמקום הפנוי שבין קברה ובין הכותל דרומית מזרחית במקצוע [=זווית] הנ"ל נשאר עבורי. ויניחו גם לצד מערב פנוי כשיעור קבר, ולא יקברו שם שום איש זר ולא יעשו שום אהל. ולא יכתבו על המצבה תארי כבוד...".

נרגשים מסרנו את הדברים לרב שוחט, שבינתיים נבר בארכיונים והצליח להשיג מפות ותצלומים, צהובים מיושן, אולם ברורים, ממראה בית־הקברות לפני המלחמה. בתצלומים נראו בבירור שתי מצבות גדולות סמוך לגדר. אולם הבעיה היא שלא נותר זכר מאותה גדר.

לאחר מדידות מדוייקות הצליח סוף־סוף הרב שוחט, בחסדי ה', לאתר את מקומו המשוער של הקבר. הוא שכן בדיוק באותה פינת קרקע ששימשה מגרש משחקים לילדי בית־הספר!

בזהירות החלו בעבודות החפירה, ובמהרה נתגלו יסודותיה של הגדר הישנה. מומחים שסרקו את השטח איתרו תשתית של שני קברים גדולים לעומת שאר הקברים. התברר גם כי בצד מערב אין קברים, בדיוק כפי שביקש המהרש"ם בצוואתו.

עוד דבר שפתאום הבנו, שהמהרש"ם בחר להיקבר בפינה צדדית דווקא, כדי שבבוא היום תהיה לצאצאיו יכולת להתקרב אל הקבר, שכן בהיותנו כוהנים איננו יכולים להיכנס לבית־העלמין עצמו.

כשבאנו למקום לפני שלושה שבועות, לרגל מלאות מאה שנה להסתלקות המהרש"ם, הלכנו להודות למנהל בית־הספר על עזרתו. הוא אמר לנו כי לאחר שהשטח הוחזר לבית־העלמין חדלו כל התופעות המוזרות, ולהפך, בית־הספר עלה ושגשג וזכה בכמה וכמה פרסים יוקרתיים.

הרב דיין על רקע בית הכנסת הגדול באלכסנדריה

הקהילה, הד"ר מקס. אחד הבחורים איחל לו: "בשנה הבאה נחוגג יחדיו בירושלים הבנויה". הד"ר מקס השיב: "הנני כבר בן תשעים ושלוש שנה, ואינני יודע אם יעמדו לי כוחותי להגיע עד ירושלים הבנויה. רק חשוב לי שתדעו שאת קהילת אלכסנדריה הנחרבת בניתם השנה".

הרב דיין מקווה כי התהפוכות במצרים לא יפגעו בקהילות היהודיות. "השלטונות המוסלמיים בכל המדינות התייחסו עד כה יפה ליהודים. אני מאמין שכך יהיה גם כאן".

אלף מקומות, עשרה מתפללים

או כשנברתי בארכיון הקהילה ומצאתי מספר מדהים של כתבי יד, שנכתבו בידי רבנים חשובים שהתגוררו במצרים - הבנתי את גודלה ועוצמתה של הקהילה היהודית בימי קדם.

חזרה ליהדותה

יהודי מצרים שלחו את ילדיהם ללמוד במדינות שיש בהן חיים יהודיים פורחים. "לא פגשתי שם צעירים מקומיים, כולם היו מבוגרים", הוא מספר. "עבודתי הייתה מותאמת לצורכי היהודים האלה - ביקור חולים, ארגון מניינים, הכשרת מטבחים ועוד".

הפעילות זימנה לו סיפורים לא־שגרתיים. "יום אחד קיבלתי טלפון מאישה מבוגרת, בת שמונים, תושבת אלכסנדריה. כשבאתי אליה סיפרה שבהיותה בת שלושים נחטפה בידי ערבי מקומי, וזה אילץ אותה להתחתן איתו. בעלה מת כמה שנים קודם לכן, וכשהיא שמעה שיש במקום רב, החליטה להסתייע בי כדי לחזור ליהדותה. היא החלה לשמור שבת ובהמשך חידשה את הקשר עם בני משפחתה המתגוררים בארץ".

אמונה לעתיד

באחת השנים קיבל הרב דיין סיוע בחודש החגים מתלמידי ישיבת 'תומכיתמימים' בכפר־חב"ד. במוצאי יום־הכיפורים נפרדו הבחורים מראש

יום חמישי לפני שלושה שבועות, אלכסנדריה. הרב אברהם דיין, רבה לשעבר של אלכסנדריה שבמצרים, עלה למונית בדרכו לנמל־התעופה המקומי. הוא סיים ביקור בן שבוע וחצי בקהילה היהודית, שאותה הוא פוקד אחת לכמה חודשים. "ראיתי פה ושם הפגנות קטנות, אבל לא העליתי על דעתי שבעוד יום אחד מצרים תיכנס לעידן חדש", הוא מספר. "היה משהו באוויר, אבל מאן ועד התקוממות עממית - המרחק היה גדול".

הקהילה באלכסנדריה היא הקהילה היהודית הגדולה במצרים. נמנים עמה כיום כחמישים יהודים, רובם מבוגרים. יש בה כמה בתי־כנסת מפוארים, עדות לחיים היהודיים התוססים בעבר.

עבר עשיר

הרב דיין נולד בתל־אביב. הוריו, ילידי מצרים, עלו לארץ. בשנת תשס"ח יצא למסע באלכסנדריה, והתיידד עם כמה מבני הקהילה. קודם שעזב הפצירו בו לשמש להם רב, והוא ניאות. על־אף היותו אזרח ישראלי הצליחה הקהילה להסדיר לו אישור שהיה קבוע מהמשל.

עזובה, זה מה שגילה הרב דיין: "בשבתות היה לנו מניין מצומצם ממש. רק בימים הנוראים באו לתפילות כמה עשרות יהודים. וזה בית־כנסת שבו קרוב לאלף מקומות. בארון־הקודש שוכנים יותר משלושים ספרי־תורה עתיקים. כשביקרתי בבתי העלמין וראיתי את המספר העצום של המצבות,

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

שימוש בכלי לא־טבול

שאלה: האם מותר להשתמש פעם אחת בכלי שלא נטבל?

תשובה: כל 'כלי סעודה' עשוי מתכת או זכוכית שנקנה מגוי טעון טבילה במקווה כשר. לדעת רוב הראשונים, וכך נפסק להלכה, אסור להשתמש בו אפילו פעם אחת ללא טבילה.

חייב הטבילה הוא על הבעלים, אבל איסור השימוש חל על כל יהודי. אולם בדיעבד, שימוש בכלי אינו אסור דבר שנתבשל בו.

יש מקום להקל שלא לטבול כלים של מסעדות ומלונות, שלא נקנו על־ידי בעליהם לצורך עצמם, אלא כדי להשאלים למתארחים. והרוצה להחמיר - יטבילם ללא ברכה.

בימינו רוב היצרנים הם חברות בע"מ, שבעלי מניותיהן רבים ומגוונים, בכל קצווי תבל, ויש

סבירות גבוהה שביניהם גם יהודים. כאשר יהודי שותף במפעל - יש הפוטרים את הכלים המיוצרים בו מטבילה. על־כן בדרך־כלל יש להטביל כלים ללא ברכה.

כלים חשמליים עלולים להיפגע מהטבילה. אפשר לפתור זאת על־ידי פירוק חלק מהמכשיר עצמו (לא את התקע), בדרך שמוציאה אותו לגמרי מכלל שימוש, ולחזור ולהרכיבו על־ידי טכנאי יהודי, ובכך הכלי נפטר מטבילה. אפשרות נוספת היא לתת את הכלי במתנה לגוי, ולחזור ולקחתו ממנו בהשאלה, שכן כלי שאול פטור מטבילה (אבל לרוב הפוסקים אין זה מועיל כדי להשתמש בכלי בקביעות, וכך פסקו אדמו"ר הזקן והמשנה ברורה).

מקורות: תוספתא ע"ז פ"ט ה"ב, גמ' שם להא וירושלמי שם. רמב"ם הל' מאכלות אסורות פי"ז ה"ג. תוש"ע ונו"כ יו"ד סי' קכ. אול"ח שכן ס"ז וברמ"א, וש"ע אדמו"ר הזקן שם ס"ח. משנ"ב שם. ספר 'טבילת כלים' פ"ד הע' ב. קובץ 'בית אהרן וישראל, גיליון צד עמ' קיד, וש"ג. אנציקלופדיה תלמודית, ערך 'טבילת כלים', כרך יח עמ' תקי. מסעדה: דרכי תשובה כקע, ערוה"ש שם, מהו. ש"ת: מנחת יצחק אמד. יחזו דעת ד, מד.

חדש: שולחן חג

לכל חגי ישראל ומועדיו

מגוון שיחות לכל חג, מעובדות על-פי אוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1718-6041020

